

**ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ ΑΡΜΟΝΙΑ - ΠΟΛΥΤΡΟΠΗ
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

Στρατιωτικός Σύνδεσμος

Τυπογραφείο Τραπεζούντας

Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιο σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Το 1844 ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος διατύπωσε στην Εθνοσυνέλευση τη «*Μεγάλη Ιδέα*».
2. Στη Στερεά Ελλάδα κατά την περίοδο 1715-1821 αναπτύχθηκαν δύο δίκτυα πατριωτίας.
3. Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή στα παράλια του Εύξεινου Πόντου ήταν το διαμετακομιστικό εμπόριο
4. Κατά την Οθωνική περίοδο, οι Μακεδόνες πρόσφυγες πέτυχαν να δημιουργήσουν συνοικισμό στην περιοχή της Αταλάντης, με το όνομα «*Νέα Πέλλα*».
5. Το δυσμενές κλίμα για τον Ποντιακό Ελληνισμό που είχε διαμορφωθεί στην Οθωμανική Αυτοκρατορία κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 συνεχίστηκε μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

A) Να αναφερθείτε στα οφέλη της Ελλάδας από τους Βαλκανικούς πολέμους (1912-13) και στην οριστική επίλυση του Κρητικού Ζητήματος κατά την ίδια περίοδο. **(Μονάδες 12)**

B) Ποια προβλήματα προέκυψαν από την ενσωμάτωση των νέων περιοχών στον εθνικό κορμό μετά τους Βαλκανικούς πολέμους; **(Μονάδες 3)**

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Πώς ερμηνεύεται η καταδίκη σε θάνατο των πέντε κορυφαίων πολιτικών της αντιβενιζελικής παράταξης και του αρχηγού του στρατού της Μικράς Ασίας το 1922;

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφέρετε πώς εκδηλώθηκε η διάσταση γηγενών και προσφύγων στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική ζωή.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] φτάσαμε στα Φάρσαλα. [...] Οι ντόπιοι φωνάζανε: «Οι πρόσφυγες έρχονται, εδώ πέρα να μην μπαίνουν». Και κλείνανε τις αποθήκες τους, και κλείνανε τα σχολεία τους, και κλείνανε τα καφενεία τους, και κλείνανε τα σπιτία τους. Να μην πλησιάσομε, να μην αγγίζομε πάνω τους, στην πόρτα τους, στους τοίχους των σπιτιών τους. Δεν ήμασταν άνθρωποι εμείς, ήμασταν μικρόβια».

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΞΕΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ (δεύτερος τόμος της Εξόδου από το κέντρο των Μικρασιατικών Σπουδών, Αννίκα Χαριτωνίδου από Κέσι – Νίκαια, Επιμέλεια: Μ. Hulot)

(<https://www.lifo.gr/culture/arxaiologia/20-sygklonistikes-martyries-apo-ton-xerizomo-kai-tin-katastrofi-tis-smyrnis>)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

«Σύντομα οι πρόσφυγες μετατράπηκαν σε βασικό παράγοντα του πολιτικού παιχνιδιού. Η ψήφος τους ήταν ζωτικής σημασίας και η πρώτη σοβαρή διαμάχη ανάμεσα στις δύο παρατάξεις του Διχασμού προέκυψε ακριβώς από το ζήτημα της νομιμότητάς της. Οι βενιζελικοί ήταν αυτοί που εισηγήθηκαν μετά το 1922 να δοθούν στους πρόσφυγες πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Οι αντιβενιζελικοί από την πλευρά τους αξίωσαν να ψηφίζουν οι πρόσφυγες σε χωριστούς

εκλογικούς καταλόγους, κάτι που ίσχυε εξάλλου για άλλες πληθυσμιακές ομάδες, όπως ήταν οι εβραίοι και οι μουσουλμάνοι της δυτικής Θράκης. Η διαμάχη για την προσφυγική ψήφο κράτησε αρκετά χρόνια, διοχετεύοντας στην πολιτική σκηνή μια πρωτοφανή σκληρότητα, η οποία εγγράφεται στο συγκρουσιακό κλίμα που είχε δημιουργήσει ο Εθνικός Διχασμός [...]

Κώστας Κατσάπης, «Η πολιτική συμπεριφορά των προσφύγων στη Ελλάδα του Μεσοπολέμου», στο Κώστας Κατσάπης (επιμ.), *Πέρα από την καταστροφή. Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, 2003, σ. 134 & 140.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

«Στη συντριπτική τους πλειονότητα οι πρόσφυγες ανήκαν στη βενιζελική παράταξη και εγκαταστάθηκαν στις παρυφές των μεγάλων αστικών κέντρων [...] οι πρόσφυγες αποτέλεσαν ένα καθοριστικό στοιχείο πλέον στη συγκρότηση της αγοράς εργασίας. Πολύ συχνά θεωρήθηκαν απειλή για την απασχόληση των ντόπιων, ενώ στη Θεσσαλονίκη, όπου εγκαταστάθηκε πολύ μεγάλος αριθμός προσφύγων, δημιουργήθηκαν οι συνθήκες ενός πολύ σκληρού ανταγωνισμού με τους εβραίους κατοίκους της για τον έλεγχο της οικονομίας της πόλης».

Κώστας Κωστής, *Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας, Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους 18ος-21ος αιώνας*, Εκδόσεις Πόλις HISTORIA, Αθήνα 2015, σ. 582-583.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τα παρακάτω παραθέματα και σε συνδυασμό με τις ιστορικές σας γνώσεις, να εξηγήσετε πώς εκδηλώθηκε στην Ελλάδα η κρίση του 1932 και ποιες ήταν οι επιπτώσεις της στην εθνική οικονομία της Ελλάδας.

Μονάδες 25

Κείμενο Α'

[...] Δυσχέρεια ήρχισαν να παρατηρούνται εις την τοποθέτησιν των ελληνικών προϊόντων εις το εξωτερικόν, η εμπορική ναυτιλίας μας υφίστατο τας συνέπειας της μειώσεως της διεθνούς ναυτιλιακής κινήσεως, με άμεσον αποτέλεσμα την μείωσιν του ναυτιλιακού συναλλάγματος, το μεταναστευτικόν συνάλλαγμα εμειώνετο επίσης, διότι τα εξ Ην. Πολιτειών εμβάσματα περιωρίσθησαν, λόγω τις κρίσεως που έπληξεν αισθητώς τους εκεί Έλληνας.

Γρηγόριος Δαφνής, *Η Ελλάς μεταξύ των δύο πολέμων 1923-1940*, εκδ. Κάκτος, Αθήνα 1997, σ. 518

Κείμενο Β'

Στις αρχές του 1930 η ελληνική οικονομία βρέθηκε υπό πίεση, αφού χάθηκαν όλες οι οικονομικές επανορθώσεις που της είχαν επιδικασθεί από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (καθώς η Γερμανία αδυνατούσε να τις πληρώσει) [...] Ταυτόχρονα, η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα παρουσίασε ραγδαία μείωση¹, αυξήθηκε η ανεργία και η χρεοκοπία εταιρειών, ενώ μειώθηκαν τα ημερομίσθια. Η πολιτική της διατήρησης των υφιστάμενων νομισματικών ισορροπιών ανάγκαζε την Τράπεζα της Ελλάδος να χρησιμοποιεί τα αποθέματά της σε χρυσό και ξένο συνάλλαγμα για να στηρίζει τη δραχμή και την ισοτιμία της σε χρυσό. Μέσα σε ένα τραγικό εξαήμερο (21 – 26 Σεπτεμβρίου 1931), η «κάλυψη» της Τράπεζα της Ελλάδος μειώθηκε κατά 30%, καθώς όλοι ζητούσαν να αγοράσουν συνάλλαγμα εξαργυρώνοντας ελληνικά χαρτονομίσματα [...] ο Βενιζέλος απέτυχε να πείσει τα μέλη της ΚΤΕ για την ανάγκη οικονομικής στήριξης της ελληνικής οικονομίας και να εξασφαλίσει ένα μεγάλο δάνειο που θα έσωζε την Ελλάδα από τη χρεοκοπία.

https://www.historical-quest.com/112-archive/20os-aionas-ellada/29-h-krish-ths-ellhnikhs-oikonomias-1932-37.html?srsId=AfmBOopbxyZNEffSj_GC5hxfGAiuqy-NzYImD599_DGc5t-3gv4Zb4PY

Κείμενο Γ'

Τα μέτρα του 1932 αποτέλεσαν το ορόσημο για την νέα ανάπτυξη της εγχώριας παραγωγής, η οποία συνεχίστηκε ως τις παραμονές του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Άμεση συνέπεια ήταν ότι η δραχμή υποτιμήθηκε κατά 60% σε σχέση με τα ξένα νομίσματα, ενώ παράλληλα οι τιμές των εγχώριων προϊόντων δεν ανέβηκαν παρά μόνο 13,4 %. Αυτό είχε σαν συνέπεια ότι τα προϊόντα του εξωτερικού ακρίβυναν τουλάχιστον τέσσερις φορές περισσότερο από τα εγχώρια. Οι προϋποθέσεις αυτές οδηγούσαν εξ αντικειμένου στην ενθάρρυνση της εγχώριας παραγωγής. Σύμφωνα με τις στατιστικές της ΚΤΕ, κατά την περίοδο 1928 – 1938 η Ελλάδα σημείωσε την υψηλότερη αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής στον κόσμο (65%) μετά την ΕΣΣΔ (87%) και την Ιαπωνία (73%)

Κ. Βεργόπουλος, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 2000 τόμος ΙΕ', σελ. 330

¹ Το 1930 η οικονομική δραστηριότητα μειώθηκε κατά 3,48%, το 1931 κατά 4,6% και το 1932 κατά 3,98%.